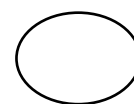
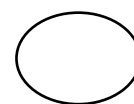

Ad 1 a) Wskazanie prawdopodobnych jonów w probówkach 1-6				REC 1	REC 2
Barwa	Odczyn	Prawdopodobne kationy w probówkach 1-3 3m	Uzasadnienie 3m	10 m	
<i>Sposób oceny:</i> Po 1m za poprawne wskazanie kationów w każdej probówce, przy czym dla prób. 1 za wskazanie poprawne dwóch kationów; dla prob. 2 i 3 za wskazanie poprawne wskazanie min. 4 kationów; jeśli informacje zawierają błędy to 0m. Po 1m za uzasadnienie dla każdej próbki; jeśli informacja jest niepełna to 0m za daną odpowiedź.					
wszystkie roztwory są bezbarwne	w prob. 1 roztwór kwaśny	Bi^{3+} , Sn^{2+} (ewentualnie Hg^{2+})	Roztwór jest bezbarwny, a zatem można wykluczyć kationy, które w roztworach wodnych są barwne, tj. Cu^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} i Cr^{3+} . Jest to roztwór soli łatwo ulegającej hydrolizie, bo roztwór wymaga zakwaszenia.		
	w prob. 2 roztwór obojętny	(Hg^{2+}) , Pb^{2+} , Zn^{2+} , Cd^{2+} , Ba^{2+} , Sr^{2+}	Roztwór jest bezbarwny, a zatem można wykluczyć kationy, które w roztworach wodnych są barwne, tj. Cu^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} i Cr^{3+} . Roztwór nie wymaga zakwaszenia, a zatem jest to kation soli nieulegającej łatwo hydrolizie.		
	w prob. 3 roztwór obojętny	(Hg^{2+}) , Pb^{2+} , Zn^{2+} , Cd^{2+} , Ba^{2+} , Sr^{2+}	Roztwór jest bezbarwny, a zatem można wykluczyć kationy, które w roztworach wodnych są barwne, tj. Cu^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} i Cr^{3+} . Roztwór nie wymaga zakwaszenia, a zatem jest to kation soli nieulegającej łatwo hydrolizie.		
Prawdopodobne aniony (kwasy) w probówkach 4-6		Uzasadnienie 4m			
<i>Sposób oceny:</i> po 1m za wskazanie jednego z czterech kwasów wraz z roztwarzanymi w danym kwasie metalami (przy czym dla danego kwasu należy wskazać poprawnie co najmniej 4 metale i ewentualnie dopuszczalny jest jeden błąd) LUB (jeżeli jest to bardziej korzystne dla zawodnika) po 1m za każde 2 poprawnie wymienione kwasy/aniony, przy czym dopuszczalny jest tylko jeden błąd (czyli w tym wariantcie można w sumie maksymalnie uzyskać 2m)					
kwas azotowy(V), jony NO_3^-		HNO_3 – roztwarza metale: Bi, Pb, Cd, Zn, Hg, Sn, Ba, Sr			
kwas chlorowodorowy, jony Cl^-		HCl – roztwarza metale: Pb, Cd, Zn, Sn, Ba, Sr			
kwas octowy, jony CH_3COO^-		CH_3COOH – roztwarza metale: Pb, Cd, Zn, Ba, Sr			
kwas siarkowy(VI), jony SO_4^{2-}		H_2SO_4 – roztwarza metale: Bi, Cd, Zn, Hg, Sn, (ewentualnie Pb i Sr)			

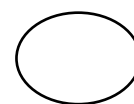
Za żadną odpowiedź nie ma „połówkowych” marek!!!

Ad 1 b) Identyfikacja jonów w probówkach 1-6			REC 1	REC 2
<i>Probówka i kation 3m</i>	<i>Obserwacje i wnioski 6m</i>	<i>Reakcje 12m</i>	21 m	
1: X Bi³⁺	z NaOH strącają się biały osad, nierozp. w nadmiarze odczynnika (możliwe Bi ³⁺ , Cd ²⁺ , Ba ²⁺ , Sr ²⁺ ; brak Pb ²⁺ , Zn ²⁺ , Sn ²⁺ , Hg ²⁺)	$\text{Bi}^{3+} + 3\text{OH}^- \rightarrow \text{Bi}(\text{OH})_3\downarrow$		
	z KI strąca się ciemnobrunatny osad, rozp. w nadmiarze odczynnika tworząc pomarańczowy roztwór (typowa reakcja dla Bi ³⁺)	$\text{Bi}^{3+} + 3\text{I}^- \rightarrow \text{BiI}_3\downarrow$ $\text{BiI}_3 + \text{I}^- \rightleftharpoons \text{BiI}_4^-$		
	z K ₂ CrO ₄ strąca się żółty osad, nierozp. w NaOH, ale rozpuszczalny w H ₂ SO ₄ (możliwe Bi ³⁺ , Cd ²⁺ ; brak Ba ²⁺ , Sr ²⁺ , Pb ²⁺ , Zn ²⁺ , Hg ²⁺)	$2\text{Bi}^{3+} + \text{CrO}_4^{2-} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow (\text{BiO})_2\text{CrO}_4\downarrow + 4\text{H}^+$		
	z NH ₃ strącają się biały osad, nierozp. w nadm. odczynnika (możliwe Bi ³⁺ , Pb ²⁺)	$\text{Bi}^{3+} + 3(\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}) \rightarrow \text{Bi}(\text{OH})_3\downarrow + 3\text{NH}_4^+$		
	z BaCl ₂ lub roztw. z prob. 4 strąca się biały osad (możliwy Bi ³⁺ , ewentualnie Pb ²⁺ , jednak ilość osadu zbyt duża na Pb ²⁺)	$\text{Bi}^{3+} + \text{Cl}^- + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{BiOCl}\downarrow + 2\text{H}^+$		
2: Y Pb²⁺	z H ₂ SO ₄ strąca się krystaliczny, biały osad (prawdop. Ba ²⁺ , Sr ²⁺ , Pb ²⁺ , brak Zn ²⁺ , Sn ²⁺ , Bi ³⁺ , Hg ²⁺)	$\text{Pb}^{2+} + \text{SO}_4^{2-} \rightarrow \text{PbSO}_4\downarrow$		
	z NaOH strącają się biały osad, łatwo rozp. w nadmiarze odczynnika (możliwe Pb ²⁺ , Zn ²⁺ , Sn ²⁺ , brak Cd ²⁺ , Ba ²⁺ , Sr ²⁺ , Bi ³⁺ , Hg ²⁺)	$\text{Pb}^{2+} + 2\text{OH}^- \rightarrow \text{Pb}(\text{OH})_2\downarrow$ $\text{Pb}(\text{OH})_2 + 2\text{OH}^- \rightarrow \text{Pb}(\text{OH})_4^{2-}$		
	z KI strąca się żółty osad (typowa reakcja dla Pb ²⁺)	$\text{Pb}^{2+} + 2\text{I}^- \rightarrow \text{PbI}_2\downarrow$		
	z K ₂ CrO ₄ strąca się żółty osad, rozp. w NaOH (możliwy Pb ²⁺ , Zn ²⁺ ; brak Sr ²⁺ bo tylko ze stęż. roztw.; brak Ba ²⁺ , Sn ²⁺ , Hg ²⁺)	$\text{Pb}^{2+} + \text{CrO}_4^{2-} \rightarrow \text{PbCrO}_4\downarrow$ $\text{PbCrO}_4 + 4\text{OH}^- \rightleftharpoons \text{Pb}(\text{OH})_4^{2-} + \text{CrO}_4^{2-}$		
	z BaCl ₂ lub CaCl ₂ strącają się biały osad (możliwe Pb ²⁺)	$\text{Pb}^{2+} + 2\text{Cl}^- \rightarrow \text{PbCl}_2\downarrow$		
	z NH ₃ strącają się biały osad, nierozp. w nadm. odczynnika (możliwe Bi ³⁺ , Pb ²⁺)	$\text{Pb}^{2+} + 2(\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}) \rightarrow \text{Pb}(\text{OH})_2\downarrow + 2\text{NH}_4^+$		
3: Z Cd²⁺	z NaOH strącają się biały osad, nierozp. w nadm. odczynnika (możliwe Bi ³⁺ , Cd ²⁺ , Ba ²⁺ , Sr ²⁺ ; brak Pb ²⁺ , Zn ²⁺ , Sn ²⁺ , Hg ²⁺)	$\text{Cd}^{2+} + 2\text{OH}^- \rightarrow \text{Cd}(\text{OH})_2\downarrow$		
	z K ₂ CrO ₄ strącają się osad, nierozp. w NaOH (możliwe jony Bi ³⁺ , Cd ²⁺ ; brak Ba ²⁺ , Sr ²⁺ , Pb ²⁺ , Zn ²⁺ , Hg ²⁺), rozp. w H ₂ SO ₄ i NH ₃	$\text{Cd}^{2+} + \text{CrO}_4^{2-} \rightarrow \text{CdCrO}_4\downarrow$		
	z NH ₃ strącają się biały osad, rozp. w nadm. odczynnika (możliwe Zn ²⁺ , Cd ²⁺)	$\text{Cd}^{2+} + 2(\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}) \rightarrow \text{Cd}(\text{OH})_2\downarrow + 2\text{NH}_4^+$ $\text{Cd}(\text{OH})_2 + 4(\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}) \rightarrow \text{Cd}(\text{NH}_3)_4^{2+} + 2\text{OH}^- + 4\text{H}_2\text{O}$		
	z H ₂ SO ₄ brak osadu (brak Ba ²⁺ , Sr ²⁺ , Pb ²⁺) z KI brak osadu (Cd ²⁺ , brak Sn ²⁺ , Hg ²⁺ , Bi ³⁺) <i>(informacje zaznaczone na szaro pełniły jedynie rolę pomocniczą i nie były punktowane)</i>	$\text{Cd}^{2+} + \text{SO}_4^{2-} \rightarrow$ brak reakcji $\text{Cd}^{2+} + 2\text{I}^- \rightarrow$ brak reakcji <i>(informacje zaznaczone na szaro pełniły jedynie rolę pomocniczą i nie były punktowane)</i>		
<i>Probówka i anion 3m</i>	<i>Obserwacje i wnioski 6m</i>	<i>Reakcje 12m</i>	21 m	
4: T Cl⁻	z Pb(NO ₃) ₂ reakcja nie zachodzi bo niskie stężenie			
	z BaCl ₂ brak osadu (brak jonów siarczanowych)	$\text{Ba}^{2+} + \text{NO}_3^- \rightarrow$ brak reakcji		
	z AgNO ₃ strąca się biały, serowaty osad ciemniejszy pod wpływem światła, rozp. w NH ₃ (możliwe Cl ⁻ po wykluczeniu SO ₄ ²⁻ z BaCl ₂)	$\text{Ag}^+ + \text{Cl}^- \rightarrow \text{AgCl}\downarrow$ $2\text{AgCl}\downarrow \xrightarrow{h\nu} 2\text{Ag}\downarrow + \text{Cl}_2\uparrow$ $\text{AgCl}\downarrow + \text{NH}_3 \rightarrow \text{Ag}(\text{NH}_3)_2^+ + \text{Cl}^-$		
	z roztw. z prob. 1 lub kolby P strąca się biały osad (wskazuje na chlorki)	$\text{Bi}^{3+} + \text{Cl}^- + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{BiOCl}\downarrow + 2\text{H}^+$		
5: U NO₃⁻	z BaCl ₂ brak osadu (brak jonów siarczanowych)	$\text{Ba}^{2+} + \text{NO}_3^- \rightarrow$ brak reakcji		
	z AgNO ₃ lub Bi ³⁺ brak osadu (brak chlorków)	$\text{Ag}^{2+} + \text{NO}_3^- \rightarrow$ brak reakcji		
	z Fe(NO ₃) ₃ brak reakcji (brak jonów octanowych) → całość wskazuje na obecność jonów NO ₃ ⁻	$\text{Fe}^{3+} + \text{NO}_3^- \rightarrow$ brak reakcji		
6: W CH₃COO⁻	z H ₂ SO ₄ zapach octu (wskazuje na jony octanowe)	$\text{CH}_3\text{COO}^- + \text{H}^+ \rightarrow \text{CH}_3\text{COOH}$		
	z Fe(NO ₃) ₃ tworzy się czerwone zabarwienie (kompleks octanowy żelaza(III))	$\text{Fe}^{3+} + 3\text{CH}_3\text{COO}^- \rightarrow \text{Fe}(\text{CH}_3\text{COO})_3$		
<i>Sposób oceny:</i>	<i>(po 1m za pełną obserwację i wnioski; jeśli brak obserwacji lub wniosku, to 0m)</i>	<i>(po 2m za reakcję lub komplet reakcji; jeśli reakcja „ma dwa etapy”, tj. produkt reakcji w kolejnym kroku może ulegać rozтворzeniu, to w takim przypadku po 1m za każdą z dwóch reakcji; jeśli jakkolwiek błąd, w reakcji, to 0m za reakcję)</i>		

Ad 1 c) Identyfikacja wskaźników kompleksometrycznych w ampułkach A-D			REC 1	REC 2
<i>Ampułka i zidentyfikowany wskaźnik</i>	<i>Reagenty i warunki (użyte odczynniki)</i>	<i>Obserwacje dotyczące właściwości kompleksometrycznych</i>	12 m	
<i>4m – po 1m za wskaźnik</i>	<i>8m – po 2m na każdy wskaźnik, w tym po 1m za pełne i poprawne wskazanie użytych reagentów wraz z kolorem uzyskanego w ten sposób kompleksu Met-WSKAŹNIK oraz po 1m za informacje o barwie po wyparciu wskaźnika z kompleksu przez EDTA; jeśli informacja niepełna lub błędna, np. brak kolorów, nieprawidłowo informacje o reagentach, brak informacji na ich temat, brak informacji o zmianach po dodaniu EDTA, to 0m za daną część</i>			
A: oranż ksylenolowy (OKS)	Pb(NO ₃) ₂ , roztw. z pr. 2 (ewentualnie roztw. z kolby P lub Q)	Pb(II)-OKS w środowisku lekko kwaśnym, zbliżonym do obojętnego ma barwę czerwoną; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę żółtą		
	Bi(III) (pr. 1), środowisko kwaśne (bo roztwór jest zakwaszony)	Bi(III)-OKS w środowisku kwaśnym tworzy czerwony kompleks; po dodaniu EDTA zmienia barwę na żółtą		
B: kalces (KAL)	CaCl ₂ , NaOH	czerwonofioletowy kompleks Ca-KAL w środowisku 0,1 M NaOH; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę błękitną		
C: CZT	Pb(NO ₃) ₂ lub roztw. z pr. 2, NaOH lub NH ₃	Pb(II)-CZT w środowisku słabo alkalicznym tworzy kompleksy czerwonofioletowe; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę niebieską		
	roztw. z pr. 3, NaOH lub NH ₃	Cd-CZT w środowisku słabo alkalicznym tworzy kompleksy fioletowe; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę niebieską		
	CuSO ₄ , roztwór NH ₃	Cu(II)-CZT w środowisku amoniakalnym tworzy niebieskofioletowy kompleks; po dodaniu EDTA nie zmienia barwy		
	CaCl ₂ , NaOH lub NH ₃	Ca-CZT w środowisku słabo alkalicznym tworzy różowe kompleksy; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę niebieską		
D: MUR	CaCl ₂ , NaOH	różowy kompleks Ca-MUR w środowisku alkalicznym; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę fioletową		
	CaCl ₂	pomarańczowy kompleks Ca-MUR w środowisku obojętnym; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę różową		
	CuSO ₄ , roztwór NH ₃	Cu(II)-MUR w środowisku amoniakalnym tworzy czerwonoróżowy kompleks; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę fioletową		
	CuSO ₄	Cu(II)-MUR w środowisku obojętnym tworzy żółty kompleks; po dodaniu EDTA wolny wskaźnik ma barwę fioletoworóżową		

Dane z przepisów wykonawczych 1-4

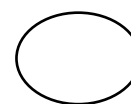
Przepis	Substancja miareczkowana	Objętość badanego roztworu [cm ³]	Objętość roztworu Pb(NO ₃) ₂ [cm ³]	Stężenie roztworu Pb(NO ₃) ₂ [mol/dm ³]	Stężenie titranta (EDTA) [mol/dm ³]	Wskaźnik	Objętości zużytych porcji titranta [cm ³]	Średnia objętość titranta [cm ³]
1	X (Bi ³⁺)	25,0	----	----	0,0198	oranż ksylenolowy		V ₁ = 12,65
2	Y (Pb ²⁺)	25,0	----	----		oranż ksylenolowy		V ₂ = 16,65
3	Y + Z (Pb ²⁺ + Cd ²⁺)	25,0	----	----		oranż ksylenolowy		V ₃ = 25,25
4	Pb ²⁺	25,0	20,0	0,0206		oranż ksylenolowy		V ₄ = 10,10

Ad 2 a) Wyprowadzenie wzoru oraz wyznaczenie liczby milimoli jonów X i Y w kolbie P

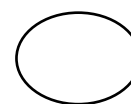
REC 1	REC 2

16 m	

<i>Wzór na wyznaczenie liczby milimoli jonów X:</i> <i>1m – za wzór (jakakolwiek błąd, niejednoznaczność użytych oznaczeń lub przedstawienie obliczeń zamiast wzoru, to 0 m)</i> $n_{\text{Bi}} = V_1 \cdot C_{\text{EDTA}} \cdot 4$ $n_{\text{Bi}} = 12,65 \cdot 0,0198 \cdot 4 = 1,00 \text{ mmol}$	<i>Objaśnienie składowych wzoru (wraz z jednostkami):</i> <i>1m – za składowe wzoru wraz z jednostkami (jakikolwiek błąd lub brak informacji (w tym jednostki), to 0 m)</i> n_{Bi} – liczba moli Bi³⁺ [mmol] V_1 – objętość titranta (EDTA) zużyta na zmiareczkowanie Bi³⁺ wg przepisu 1 [cm³] C_{EDTA} – stężenie titranta (EDTA) [mol/dm³] 4 – współmierność objętości kolby miarowej (100 cm³) do objętości pipety jednomiarowej (25 cm³), wartość bezwymiara	<i>Ilość X [mmol]</i> <i>0-6m – za wynik, w zależności od dokładności wyniku</i> 1,00
<i>Wzór na wyznaczenie liczby milimoli jonów Y:</i> <i>1m – za wzór (jakakolwiek błąd, niejednoznaczność użytych oznaczeń lub przedstawienie obliczeń zamiast wzoru, to 0 m)</i> $n_{\text{Pb}} = V_2 \cdot C_{\text{EDTA}} \cdot 4$ $n_{\text{Pb}} = 16,65 \cdot 0,0198 \cdot 4 = 1,32 \text{ mmol}$	<i>Objaśnienie składowych wzoru (wraz z jednostkami):</i> <i>1m – za składowe wzoru wraz z jednostkami (jakikolwiek błąd lub brak informacji (w tym jednostki), to 0 m)</i> n_{Pb} – liczba moli Pb²⁺ [mmol] V_2 – objętość titranta (EDTA) zużyta na zmiareczkowanie Pb²⁺ wg przepisu 2 [cm³] C_{EDTA} – stężenie titranta (EDTA) [mol/dm³] 4 – współmierność objętości kolby miarowej (100 cm³) do objętości pipety jednomiarowej (25 cm³), wartość bezwymiara	<i>Ilość Y [mmol]</i> <i>0-6m – za wynik, w zależności od dokładności wyniku</i> 1,32

Ad 2 b) Wyprowadzenie wzoru oraz wyznaczanie liczby milimoli jonów Z w kolbie Q							REC 1	REC 2
							8 m	
Wzór na wyznaczanie liczby milimoli jonów Z: <i>Im – za wzór (jakakolwiek błąd, niejednoznaczność użytych oznaczeń lub przedstawienie obliczeń zamiast wzoru, to 0 m)</i> $n_{Cd} = (V_{Pb(NO_3)_3} \cdot C_{Pb(NO_3)_3} - V_4 \cdot C_{EDTA}) \cdot 8$ $n_{Cd} = (20,00 \cdot 0,0206 - 10,10 \cdot 0,0198) \cdot 8 = 1,70 \text{ mmol}$		Objaśnienie składowych wzoru (wraz z jednostkami): <i>Im – za składowe wzoru wraz z jednostkami (jakikolwiek błąd lub brak informacji (w tym jednostki), to 0 m)</i> n_{Cd} – liczba moli Cd^{2+} [mmol] $V_{Pb(NO_3)_2}$ – objętość dodanego $Pb(NO_3)_3$ [cm^3] $C_{Pb(NO_3)_2}$ – stężenie dodanego $Pb(NO_3)_3$ [mol/dm^3] V_4 – objętość titranta (EDTA) zużyta na zmiareczkowanie Pb^{2+} wg przepisu 4 [cm^3] C_{EDTA} – stężenie titranta (EDTA) [mol/dm^3] 8 – współmierność objętości kolby miarowej (200 cm^3) do objętości pipety jednomiarowej (25 cm^3), wartość bezwymiarowa				Ilość Z [mmol] <i>0-6m – za wynik, w zależności od dokładności wyniku</i> 1,70		
Ad 2 c) Wyprowadzenie wzoru oraz wyznaczanie liczby milimoli jonów Y w kolbie Q							REC 1	REC 2
							8 m	
Wzór na wyznaczanie liczby milimoli jonów Y: <i>Im – za wzór (jakakolwiek błąd, niejednoznaczność użytych oznaczeń lub przedstawienie obliczeń zamiast wzoru, to 0 m)</i> $n_{Pb} = n_{Pb+Cd} - n_{Cd} = 8 \cdot (V_3 \cdot C_{EDTA} - (V_{Pb(NO_3)_3} \cdot C_{Pb(NO_3)_3} - V_4 \cdot C_{EDTA}))$ $n_{Pb} = 8 \cdot (26,30 \cdot 0,01908 - (20,00 \cdot 0,0206 - 10,10 \cdot 0,0198)) = 4,00 - 1,70 = 2,30 \text{ mmol}$		Objaśnienie składowych wzoru (wraz z jednostkami): <i>Im – za składowe wzoru wraz z jednostkami (jakikolwiek błąd lub brak informacji (w tym jednostki), to 0 m)</i> V_3 – objętość titranta (EDTA) zużyta na jednoczesne zmiareczkowanie sumy Pb^{2+} i Cd^{2+} wg przepisu 3 [cm^3] $V_{Pb(NO_3)_2}$ – objętość dodanego $Pb(NO_3)_3$ [cm^3] $C_{Pb(NO_3)_2}$ – stężenie dodanego $Pb(NO_3)_3$ [mol/dm^3] V_4 – objętość titranta (EDTA) zużyta na zmiareczkowanie nadmiaru dodanego Pb^{2+} wg przepisu 4 [cm^3] C_{EDTA} – stężenie titranta (EDTA) [mol/dm^3] 8 – współmierność objętości kolby miarowej (200 cm^3) do objętości pipety jednomiarowej (25 cm^3), wartość bezwymiarowa n_{Pb} – liczba moli Pb^{2+} [mmol] n_{Cd} – liczba moli Cd^{2+} [mmol] n_{Pb+Cd} – łączna liczba moli Pb^{2+} i Cd^{2+} [mmol]				Ilość Y [mmol] <i>0-6m – za wynik, w zależności od dokładności wyniku</i> 2,30		
Dane z przepisu wykonawczego 5								
Przepis	Substancja miareczkowana	Objętość badanego roztworu [cm^3]	Stężenie titranta ($AgNO_3$) [mol/ dm^3]	Wskaźnik	Objętości zużytych porcji titranta [cm^3]	Średnia objętość titranta [cm^3]		
5	T (Cl^-)	25,0	0,0481	jony chromianowe		$V_5 =$ 8,15		

Ad 2 d) Wyprowadzenie wzoru oraz wyznaczanie liczby milimoli jonów T w kolbie Q		REC 1	REC 2
		8 m	
Wzór na wyznaczanie liczby milimoli jonów T: <i>1m – za wzór (jakokolwiek błąd, niejednoznaczność użytych oznaczeń lub przedstawienie obliczeń zamiast wzoru, to 0 m)</i> $n_{Cl} = V_5 \cdot C_{AgNO_3} \cdot 8$ $n_{Cl} = 8,15 \cdot 0,0521 \cdot 8 = 3,40 \text{ mmol}$	Objaśnienie składowych wzoru (wraz z jednostkami): <i>1m – za składowe wzoru wraz z jednostkami (jakokolwiek błąd lub brak informacji (w tym jednostki), to 0 m)</i> n_{Cl} – liczba moli Cl^- [mmol] V_5 – objętość titranta ($AgNO_3$) zużyta na zmiareczkowanie Cl^- wg przepisu 5 [cm^3] C_{AgNO_3} – stężenie titranta ($AgNO_3$) [mol/dm^3] 8 – współmierność objętości kolby miarowej (200 cm^3) do objętości pipety jednomiarowej (25 cm^3), wartość bezwymiarowa	Ilość T [mmol] <i>0-6m – za wynik, w zależności od dokładności wyniku</i> 3,40	
Ad 2 e) Wyznaczenie stężenia jonów T, przy którym zacznie wytrącać się osad chromianu srebra		REC 1	REC 2
		8 m	
Wyprowadzenie wzorów: <i>6m (2m – za wyprowadzenie wzoru na stężenie Ag^+; 2m – za wyprowadzenie wzoru na stężenie CrO_4^{2-}; 2m – za wyprowadzenie wzoru na stężenie Cl^-)</i> $Ag^+ + Cl^- \rightarrow AgCl \downarrow$ $K_{AgCl} = [Ag^+][Cl^-] \rightarrow [Ag^+] = \frac{K_{AgCl}}{[Cl^-]}$ $2Ag^+ + CrO_4^{2-} \rightarrow Ag_2CrO_4 \downarrow$ $K_{Ag_2CrO_4} = [Ag^+]^2 [CrO_4^{2-}] \rightarrow [Ag^+] = \sqrt{\frac{K_{Ag_2CrO_4}}{[CrO_4^{2-}]}}$ $\frac{K_{AgCl}}{[Cl^-]} = \sqrt{\frac{K_{Ag_2CrO_4}}{[CrO_4^{2-}]}} \rightarrow [Cl^-] = \frac{K_{AgCl}}{\sqrt{\frac{K_{Ag_2CrO_4}}{[CrO_4^{2-}]}}}$		Obliczenia i wynik: <i>2m – za obliczenia i poprawny wynik</i> $[Cl^-] = \frac{1,6 \cdot 10^{-10}}{\sqrt{\frac{2,5 \cdot 10^{-12}}{0,01}}} =$ $= 1 \cdot 10^{-5} \text{ mol/dm}^3$	
Ad 2 f) Ustalanie skład trzech soli obecnych w kolbie Q		REC 1	REC 2
		12 m	
	Sole: <i>6m – po 2m za poprawne wskazanie każdej soli</i>	Ilość milimoli: <i>2m – po 1m za wskazanie ilości dla każdej z dwóch soli</i>	
(1)	ZT₂ , czyli $CdCl_2$	1,70 mmola	
(2)	YW₂ , czyli $Pb(CH_3COO)_2$	2,30 mmola	
(3)	NaW , czyli CH_3COONa		
Uzasadnienie: <i>4m</i> Z oznaczenia liczby moli ołowiu i kadmu oraz liczby moli jonów chlorkowych widać, że jedynie dla kadmu (Z) i chlorków (T) stosunek ten wynosi 1:2. Tak więc w kolbie Q znajduje się $CdCl_2$ (ZT₂). W kwasie octowym rozpuszcza się ołów (Y). Tak więc pozostałe sole to CH_3COONa (NaW) oraz $Pb(CH_3COO)_2$ (YW₂).			